Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen

ORDE VAN DIENST

zondag 8 november 2026
Eerste Zondag van de Voleinding

Cantatedienst

m.m.v. **Agricola Consort**

Toelichting bij de muziek

De componist Jakob Ludwig Felix Mendelssohn Bartholdy, beter bekend als Felix Mendelssohn (1809-1847) wordt vaak vergeleken met Mozart. Beiden waren wonderkinderen, hadden een getalenteerde zus en stierven op jonge leeftijd. Mendelssohn liet zich inspireren door componisten als Bach, Händel en Mozart. Hij speelde een belangrijke rol in de herontdekking van Bachs muziek door in 1829 Bachs Mattheüspassie opnieuw uit te voeren, bijna honderd jaar na de première. Mendelssohn groeide uit tot en beroemd dirigent, componist en solist in Europa. Hij overleed in 1847 op 38- jarige leeftijd, kort na de dood van zijn zus Fanny.
Felix Mendelssohn componeerde het koraalmotet
Aus tiefer Not schrei'ich zu (Opus 23,no.1) in 1830. Het maakt deel uit van zijn van zijn Drei Kirchenmusiken (Opus 23). Het motet, dat door de meerdelige opbouw soms ook een koraalcantate wordt genoemd, is gebaseerd op het bekende lutherse koraal "Aus tiefer Not schrei ich zu dir", uit 1524, een berijming van Psalm 130 (De Profundis - "Uit diepten van ellende").
In dit werk combineert Mendelssohn de muziekstijl van Johan Sebastian Bach met zijn eigen romantische stijl. De koraal melodie staat centraal in een setting voor vierstemmig koor (SATB), solisten en orgel. Het stuk is opgebouwd uit 5 delen. Het resultaat is een werk dat de gevoelens van wanhoop en hoop uit de psalm op een krachtige manier muzikaal vertolkt.

- vóór in de kerk is er gelegenheid een kaars aan te steken -

Praeludium - *voorspel*
- luisterend naar de muziek kunnen wij ons rustig voorbereiden op de dienst -

Welkom en mededelingen

Agricola Consort Abendsegen - Muziek: Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1874)

De herkomst van de tekst van Mendelssohns "Zum Abendsegen" (ook wel bekend als "Herr, sei gnädig") ligt in de Anglicaanse kerktraditie. Het is geschreven als een Responses to the Commandments. Hoewel het stuk vaak met een Duitse titel wordt aangeduid, is het oorspronkelijk gecomponeerd voor de Engelse liturgie. Mendelssohn schreef dit stuk waarschijnlijk in 1833. De tekst vindt zijn oorsprong in The Book of Common Prayer: Lord, have mercy upon us, and fill us with thy spirit; O Lord, have mercy and inscribe thy commandment in our hearts. O Lord, hear us! Zum Abendsegen" (Voor de avondzegen) is pas later in Duitse edities toegevoegd en wordt door bronnen als een historische vergissing beschouwd, omdat de tekst oorspronkelijk niet specifiek voor een avonddienst was bedoeld. De Duitse versie werd pas na de dood van Mendelssohn gepubliceerd. Vandaag wordt de Duitse versie gezongen.

Herr, sei gnädig unserm Fleh'n,
und erfülle uns mit deinem Geist.
Herr, sei gnädig unserm Fleh'n,
und schreib in unser Herz dein Gebot.
Herr, erhör uns und schreib in unser Herz dein heilig Gebot.
Herr, erhör uns!

Heer, wees genadig voor ons smeken,
en vervul ons met uw Geest
Heer, wees genadig voor ons smeken
en schrijf uw gebod in ons hart.
Heer, verhoor ons en schrijf uw heilige gebod in ons hart
Heer, verhoor ons!

(wij gaan - zo mogelijk - staan) (V = voorganger, G = gemeente)

Votum - *gelofte*
V In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest
G Amen
Adiutorium - *bemoediging*
V Onze hulp is in de naam van de Heer,
G die hemel en aarde gemaakt heeft.
Confiteor - *schuldbelijdenis*
V Heer, vergeef ons al wat wij misdeden
G opdat wij weer in vrede leven.
V Amen.

Antifoon *Jesaja 38: 17 'Gij hebt mijn ziel onthouden aan de groeve der vertering, want gij hebt al mijn zonden achter uw rug geworpen'*

Introïtus - *intrede* **Psalm 85: 1, 2, 3, 4**

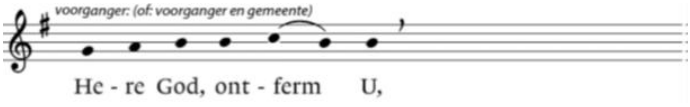
2. Of blijft uw wrevel tegen ons gericht,
verbergt Gij steeds uw goddelijk aangezicht?
Voert Gij uw volk dan nooit tot leven weer
opdat het zich in U verblijde, Heer?
Toon ons uw heil en goedertierenheid:
ik ben o God tot luisteren bereid.
Gij zijt het die uw volk van vrede spreekt,
tenzij het dwaas is en de trouw verbreekt.

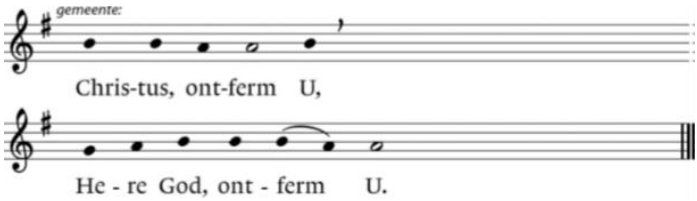
3. Bij wie Hem vrezen is zijn heil geplant.
Zijn heerlijkheid zal wonen in dit land,
het heilig land waar goedheid trouw ontmoet,
het recht de vrede met een kus begroet;
de trouw die uit de aarde opwaarts schiet,
het recht dat uit de hemel nederziet.
De velden deelt Hij van zijn overvloed,
de Here die ons zegent met zijn goed.

4. Waar Hij ook gaat, de vrede gaat Hem voor,
liefde en trouw ontspruiten in zijn spoor.
Gerechtigheid is voor zijn aangezicht,
zij bloeit alom waar Hij zijn voetstap richt.

Antifoon *(herhaling)*

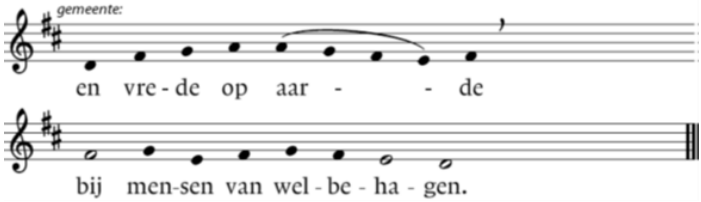
Kyrie - *Heer – roep om ontferming*

V

G

Gloria in excelsis - *ere zij God in den hoge*

V

G

Salutatio - *groet*

V

G

(wij gaan zitten)

Collecta - *gebed*

V (gebed van de dag) … door Jezus Christus onze Heer.

G Amen.

Eerste lezing Psalm 130, Naardense Vertaling

1 (Opgangenzang)
Uit de diepten heb ik u, ENE, geroepen:
2 Heer-over-mij, hoor naar mijn stem,
mogen uw oren wezen vol áandacht
voor de stem van mijn smeken om genáde!
3 Als gij, ENE, ongerechtigheden bewáakt,
mijn Heer, wie zal bestáan?
4 Maar bij u is de vergéving,
want zo wilt gij gevréesd zijn!
5 Hopen zal ik op de ENE, vol hoop is mijn ziel,
ik ben zijn woord gaan verbéiden.
6 Mijn ziel is gespitst op de Héer,
maar dan wie wachten op de ochtend,
wachtend op de óchtend!
7 Israël, verbeid het
van de ENE, want bij de ENE is vríendschap,
bij hem is loskoping overvlóedig.
8 Hij is het die Israël lóskoopt
van al zijn ongerechtigheden
álle!

Lied 837: 1, 2, 3, 4 *Iedereen zoekt U*

2. Volgen wij, Heiland, niet uw spoor:
laten wij anderen bloeden,
geven wij pijn en angsten door -
neem ons dan onder uw hoede.
Spreek uw genezend woord vol macht,
dan krijgt ons leven nieuwe kracht.
Spreek, dan keert alles ten goede.

2. Heer, als ons denken U ontkent,
kan ons de leegte benauwen.
Als onze hand uw schepping schendt,
wilt U ons dan nog vertrouwen?

Twijfel of hoogmoed, onverstand –
neem ons, uw mensen, bij de hand.
Laat ons uw schoonheid aanschouwen.

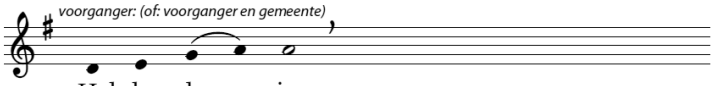
3. Koning, uw rijk is zo nabij -
open mijn ogen en oren!
Onrustig is mijn hart in mij,
totdat het nieuw wordt geboren.
Daarom zoekt U elk mensenkind.
Zoek, herder, mij, opdat ik vind
en steeds meer bij U zal horen.

Evangelie Johannes 4: 46-53

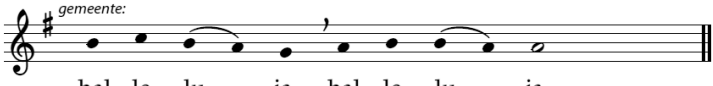
V (aankondiging van het Evangelie) *(wij gaan staan)*

Psalmwoord – psalm 103: 13
'Zoals een vader zicht ontfermt over zónen, ontfermt zich de ENE over wie hem vrézen'.
Halleluja

V

G

Lezing van het Evangelie
46 Dan komt hij [Jezus] weer aan in Kana in Galilea,
waar hij het water tot wijn heeft gemaakt;
er is een zeker hoveling
van de koning geweest
wiens zoon ziek lag in Kafarnaoem;
47 als deze hoort dat Jezus
uit Judea is aangekomen in Galilea
gaat hij daar weg, naar hem toe.
Hij heeft hem gevraagd
of hij wil afdalen om zijn zoon te genezen,-
want die lag op sterven.
48 Dan zegt Jezus tot hem:

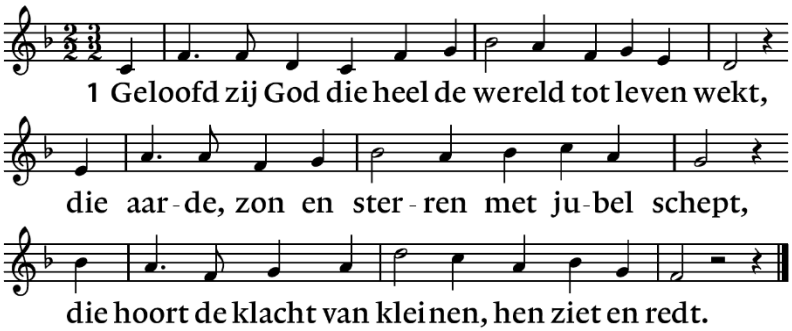
zolang ge geen tekenen en wonderen ziet
is er geen geloven bij!
49 De hoveling van de koning zegt tot hem:
heer wil toch afdalen
voordat mijn jongetje sterft!
50 Jezus zegt tot hem: reis terug,
je zoon leeft op!
Deze mens vertrouwt
het woord dat Jezus tot hem zegt,-
en is teruggereisd.
51 Reeds terwijl hij afdaalt
komen de dienaars hem tegemoet
en zeggen dat zijn jongen opleeft.
52 Dan verneemt hij van hen het uur
waarin het beter met hem is gegaan;
ze zeggen hem dan:
gisteren het zevende uur
liet de koorts los!
53 Dan onderkent de vader het:
het was in datzelfde uur
waarin Jezus hem zei: je zoon leeft op!
Hij komt tot geloof, en heel zijn huis ook.

Acclamatie

(wij gaan zitten)

Credolied 343: 1, 2, 3, 4

2. Geloofd zij God die kwam ter wereld, Maria's zoon,
die mensen hielp en meeleed en werd gedood
Hij leeft, geloofd zij Christus die bij ons woont.

3. Geloofd zij God die in de wereld met vuur en geest
ons zuivert en doet opstaan en muren breekt,
tot alle volken één zijn in Christus' geest.

4. Geloofd zij God die tijd en wereld ver overstijgt,
die is en was en zijn zal en met ons blijft
en als het al ineenstort betrouwbaar blijkt.

Verkondiging

Cantate Aus tiefer Not schrei'ich zu dir – muziek: Felix Mendelsohn Bartholdy (1809-1847), tekst: Marten Luther 9154); Psalm 130

I. Choral

Aus tiefer Not schrei ich zu dir,	Uit diepe nood schreeuw ik tot u,
Herr Gott, erhör mein Rufen;	Heer God, verhoor mijn roepen,
dein' gnädig Ohren keer zu mir	laat uw genadige oren zich naar mij neigen,
und meiner Bitt sie öffne!	en zich openen voor mijn smeken!
Denn so du willst das sehen an,en	Want als u zou willen kijken naar
was Sünd und Unrecht ist getan,	welk onrecht en zonden zijn begaan,
wer kann, Herr, vor dir bleiben?	wie kan dan, Heer, voor u standhouden?

II. Fuga (tekst Choral)

III. Arie (T) mit Chor

Bei dir gilt nichts denn Gnad' und Gunst	Bij u geldt niets dan genade en de gunst
die Sünde zu vergeben;	de zonden te vergeven;
es ist doch unser Tun umsonst,	want onze daden zijn waardeloos,
auch in dem besten Leben.	zelfs in het beste leven.
Vor dir niemand sich rühmen kann,	Daar niemand voor u pralen kan,

des muß dich fürchten jedermann	moet iedereen u vrezen
und deiner Gnade leben.	en van uw genade leven.

IV. *Choral*

Darum auf Gott will hoffen ich,	Daarom zal ik alleen op God,
auf mein Verdienst nicht bauen;	niet op mijn verdiensten bouwen;
auf ihn mein Herz soll laßen sich	op hem zal mijn hart blijven rekenen
und seiner Güte trauen,	en op zijn goedheid vertrouwen
die mir zusagt sein wertes Wort,	
das ist mein Trost und treuer Hort,	Dat is mijn troost en toevluchtsoord,
des will ich allzeit harren.	daar zal ik altijd naar verlangen.

V. Choral

Und ob es währt bis in die Nacht	En ook al duurt het tot in de nach
und wieder an den Morgen,	en dan weer tot de morgen,
doch soll mein Herz an Gottes Macht	toch voelt mijn hart aan God zijn macht
verzweifeln nicht noch sorgen.	geen twijfels, noch maakt het zich zorgen.
So thu' Israel rechter Art,	Volg daarom Israëls zuivere aard
der aus dem Geist erzeuget ward	die uit de Geest geboren werd
und seines Gott's erharre.	en op zijn God blijft wachten!

Choral

Ob bei uns ist der Sünden viel,	Al zondigen wij nog zo veel,
bei Gott ist viel mehr Gnade;	bij God is veel meer genade;
sein Hand zu helfen hat kein Ziel,	zijn handen helpen continu,
wie groß auch sei der Schade.	hoe groot ook het gebrek ook is.
Er ist allein der gute Hirt,	Alleen hij is de Goede Herder

der Israel erlösen wird	die Israël zal verlossen
aus seinen Sünden allen.	van al zijn zonden.

Stilte

Aankondiging van de collecten *(eerste collecte voor de diaconie in de zwarte collectezak,* ***tweede collecte voor de muziek in de rode****)*

We bevelen deze collecten van harte bij u aan en verzoeken u vriendelijk, gezien de kosten van de muziek, de tweede collecte ruim te bedelen. **Daarbij hopen we op een gemiddelde persoonlijke bijdrage van € 10,00, dit uiteraard naar draagkracht.**
De diaconale collecte is bestemd voor Kerk in Actie | Werelddiaconaat - Palestina. Door het aanhoudende geweld en de slechte economische omstandigheden kampen veel inwoners op de westelijke Jordaanoever met financiële en psychische problemen. Kerk in Actie steunt het diaconaal centrum van de Evangelisch-Lutherse kerk in Beit Jala, dat helpt met warme maaltijden, pastorale en psychosociale zorg, en zorgt voor betaling van het schoolgeld van de kinderen**.** Vandaag collecteren wij voor het werk dat hier wordt verricht.

VOOR UW BIJDRAGE AAN DE MUZIEKCOLLECTE KUNT U OOK DEZE QR-CODE GEBRUIKEN

OF STORTEN OP IBAN NL37 INGB 0002 9483 48
t.n.v. commissie muziekdiensten Ev.-Lutherse kerk.

Koor Verleih uns Frieden gnädiglich - Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847) *(De collecten worden ingezameld tijdens koorzang)*

Tekst: 16e-eeuws koraal van Martin Luther, gebaseerd op het Latijnse Da pacem, Domine*. Mendelssohn componeerde dit werk tijdens zijn "Grande Tour" door Europa tijdens zijn verblijf in Italië. Hoewel hij het stuk al in 1831 componeerde, werd het pas in 1839 voor het eerst gepubliceerd in Leipzig.*

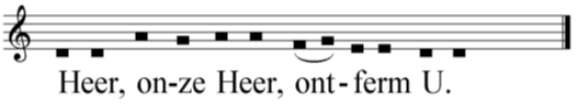
Verleih uns Frieden gnädiglich,
Herr Gott, zu unsern Zeiten
Es ist doch ja kein Andrer nicht,
Der für uns könnte streiten ,
Denn du, unser Gott alleine.

Geef ons genadig vrede
Heer God, in onze tijd
Er is immers niemand anders
Die voor ons zou kunnen strijden
Dan U, onze God alleen

Gebed over de gaven

Voorbeden met acclamatie

A

Stil gebed

Onze Vader

A: Onze Vader die in de hemelen zijt,
uw naam worde geheiligd, uw rijk kome,
uw wil geschiede
gelijk in de hemel alzo ook op aarde;
geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren,
en leid ons niet in verzoeking
maar verlos ons van het kwade
want u is het rijk en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid. Amen.

Slotlied 903: 1, 3, 5, 6 *Zou ik niet van harte zingen* *(wij gaan staan)*

3. In het duister van de tijden
ben ik nooit alleen geweest,
want God gaf mij ten geleide
op mijn wegen woord en Geest.
Ja, de Heer doet mij geloven,
Hij ontstak in mij het licht
van het innerlijk gezicht, –
dat zal dood noch duivel doven.

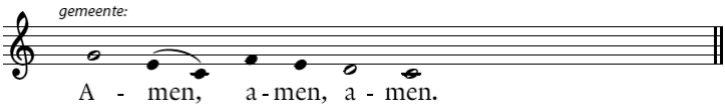
Alle dingen hebben tijd,
maar Gods liefde eeuwigheid.

5. Al mijn zorgen zijn zijn zorgen,
en zo slaap ik rustig in,
dat ik elke nieuwe morgen
opgewekt mijn werk begin.
Ach, in angst en in ellende
zou ik leven, als ik niet wist,
dat God de Heer mij ziet,
als ik God, mijn God niet kende.
Alle dingen hebben tijd,
maar Gods liefde eeuwigheid.

6. Omdat Gij mijn hart doet branden,
omdat Gij mij zo bemint,
hef ik, Heer, tot U mijn handen:
Vader, zie ik ben uw kind.
Wil mij de genade geven,
U te dienen, hier en nu;
God die liefde zijt, aan U
vast te houden, heel mijn leven,
tot ik U na deze tijd
liefheb in der eeuwigheid.

Dismissio - *heenzending*

Zegen

(wij gaan zitten)

Muziek

Dankwoord *(Uw applaus wordt zeer gewaardeerd, graag na het dankwoord)*

Na afloop is er gelegenheid elkaar te ontmoeten bij een kopje koffie of thee.
U bent van harte uitgenodigd.

De **uitgangscollecte** is voor het werk van de Lutherse Gemeente.
U kunt uw bijdrage aan de uitgangscollecte ook overmaken naar IBAN: NL21 RABO 0373 7136 14 t.n.v. CvK Ev.-Lutherse Gemeente Groningen..

Aan deze viering werkten mee:
Voorganger: ds. Yvonne Hiemstra
Ouderling: Jaap Vette
Diaken: Beate Kurth
Lector: Akke Conradi
Agricola Consort Groningen
Organist: Tymen Jan Bronda
Cantrix: Malou Kars

De volgende muziekdienst in deze kerk is op Kerstavond 24 december, 20 uur.
In deze dienst brengt het Luthers Bach Ensemble deel 1 van Messiah (G.F. Handel) Voorganger: ds. Susanne Freytag.
Van harte welkom op dit bijzondere moment van ons kerkelijk jaar!

Wilt u op de hoogte gehouden worden van de cantatediensten in de Lutherse Kerk? Scan deze QR-code en schrijf u in voor de mailinglist.

Meer weten over onze gemeente?

Zie 'Evangelisch Lutherse Gemeente Groningen' www.elgg.nl